

सुखया साधन पञ्चशील



लेखक तथा सम्पादक
भिक्षु बुद्धघोष

सुखया साधन पञ्चशील



लेखक तथा सम्पादक

भिक्षु बुद्धघोष

प्रकाशकः-

अन्द्र राजकर्णिकार (प्रमुख सकलपरिवार)

लगंसुयो, यल ।

प्रथम संस्करणः- ५००



बुद्ध सम्बतः- २५३७

नेपाल सम्बतः- १९९४

विक्रम सम्बतः- २०५०

मुद्रकः-

अच्छिन्द्र प्रिन्टिङ्ग प्रेस

इलाछे, आनन्दबहाल, यल ।

☎ ५-२६५०८

निगू शब्द

नेपालय् थेरवाद बुद्ध धर्म उदय जुसे निसें बुद्ध धर्म सम्बन्धि कार्यक्रम जुइबले दकले न्हापां बौद्ध चारित्रानुसार पञ्चशील प्रार्थना यायेगु निसें शुरू जुइ । उकिं पञ्चशील धंगु न्यना तःपि मन्त यक्व दये धुंकल धाःसां ज्यू । वा जाकिया नां प्रत्येक मन् तयेसं न्यना तःगु दुथें उगु वा, जाकि प्रत्येक मन् तयेगु जीवन हनेत मदेयेकं मगागु अन्न जुया च्वन । बथें हे मनुष्य जाति धाक्व सिया नैतिक स्तर थकायेत पञ्चशील धंगु मदेयेकं मगाः ।

प्रत्येक मनुखं पञ्चशील पालन याना यंकल धाःसा न तु थानाया हे आवश्यक दइ न जेलया हे । उलि जकं मखु लोकय् उत्पन्न जुइगु प्रतिपक्षी भाब धाक्व मदया युद्ध धंगु सःतक नं न्येने माली मखु । श्व खँयात भवा स्पष्ट याये ।

पर प्राणीयात घात यायेगु पाखें अलग जुया च्वन धाःसा प्राणी हत्या यायेगु, ल्वापु, कण्डा यायेगु निसें कया युद्ध यायेगु तकं बन्द जुया वनी ।

(क)

परधन खुया कायेगुलिं अलग जुया च्वन धाःसा
खुया कायेगु, लुटे यायेगु, डांका मारे यायेगु फुक्क
मदया वनी ।

परस्त्री गमन यायेगुलिं अलग जुया च्वन धाःसा
परस्त्री हरण यायेगु, बलात्कार यायेगु थें जाःगु
अपराध ज्या मदया वनी ।

असत्य खँ ल्हायेगुलिं अलग जुया च्वन धाःसा
छलकपट यायेगु, जालकल यायेगु फुक्कं मदया
वनी ।

मद्यपान यायेगुलिं अलग जुया च्वन धाःसा
क्रोध पिकायेगु, अभिमान, घमण्ड यायेगु, त्वापु
थलेगु निसें कना च्वये कना बइगु प्यंगू शील भङ्ग
जुइगु फुकं हटे जुया वनी ।

बुद्ध धर्म उगु न्यागू ज्यायात याये मज्जू धका
पना तःगु जुल । थथे धया च्वंगु बुद्ध धर्म थःगु
सिद्धान्त प्रचार यायेत धया च्वंगु मखु ।

पञ्चशील पालन यायेगुली जाति, धर्म, लिङ्ग

(ख)

वर्णं छुं भेदभाव मद्दु ।

लोक परम्परा निसे चले जुया वःगु अनुसारं चक्रवर्ती धाव्वसिनं लोकशासन चले याइबले विशेष कानून अथवा बिधान धका अलग्ग मद्दु । पञ्चशीलयात कानून रूपं चले याना शासन याना वःगु जुया च्वन । उकिं पञ्चशील चक्रवर्ती जुजु पिनिगु कानून नं जुया च्वन । राजनीति नं जुया च्वन । हानं विधान नं जुया च्वन । अथे जूगुलि पञ्चशीलयात चक्रवर्ती जुजुया नियम नं धायेत्वः । दीर्घनिकाय महावर्ग पालि महासुदर्शन सूत्रय् व दीर्घ निकाय पाथिक वर्ग पालि चक्रवर्ती सूत्रय् थुकथं उल्लेख याना तःगु दु ।

Dhamma.Digital

“सुखया साधन पञ्चशील” धङ्गु थुगु सफूया प्रकाशक जुयादीपि चन्द्र राजकर्णिकार प्रसुख वयेकया परिवारपि खः । वयकः पिसं परलोक जुयादीपि मां अबु पिनिगु गुण लुमंका थुगु सफू प्रकाश याना दीगु खः । थुकथं मनूतयेत व्यवहारय् मदेकं मगागु सफू प्रकाश याना दीगु बारय् वयेक चन्द्र राजकर्णिकार सहित सकल परिवारपिन्त

(ग)

हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन याना चवना ।

त्रिशेषतः आयुस्मान जाणपुणिक (स सन धज धम्माचरिय) थुगु सफूया गुरुकापी संशोधन याना व्यूगुली आयुस्मान जाणपुणिकयात हार्दिक शुभ मङ्गल कामना याना चवना ।

अन्तय् इलय् हे सफू पिकया बिज्यागुलि मच्छिन्द्र प्रिन्टिङ्ग प्रेसयात नं धन्यवाद बिया चवना ।

सुमङ्गल बिहार
ललितपुर
१३ चैत्र २०५०



भिक्षु बुद्धघोष

(४)

प्रकाशकीय

“मातापितु गुण अनन्तो” धइगु भगवान बुद्ध-
यागु अमृतवचन अनुसारं दिवंगत जुयःवां मां-बौ
पिनिगु नामं छुं पुण्यकार्यं यायगु इच्छा जुया
जोवनयात सार जुइगु बुद्ध धर्म सम्बन्धि सफू छगू
धर्मदान यायगु इच्छा जुल ।

जिमि मां बद्रीमाया राजकर्णिकार थनि २०
(नीदँ) न्हापा जिपि निम्ह मचात । म्हाय् रोशनी
१० दँ, काय् चम्द्र ७ दँ) त्वता परलोक जुया
दिल । वयक तस्सकं धर्मं चित्त दुह्य हानं गरीव
गुरुवा तयेत दान बिगुली सापहे इच्छा दुह्य खः ।

मां मदय धुंका जिमित जिमि बौ नं लालन
पालन यात । थुकथं सुख दु खया अनुभव यायां
थः काय् म्हाय् पिनि प्रति यायमागु कर्तव्य पूवका
२०५० साल फागुणया १२ गते ७० वर्षया उमेरे
जिमि पूजनीय पिता रामलाल राजकर्णिकार नं
परलोक जुया दिल । जिमि बौ नं दान प्रदान
पुण्यकार्यं यायेगु व भजन कीर्तन यायेगु ज्याय् नं
न्हावलें छपला न्हांने अग्रसर जुया दीह्य खः ।

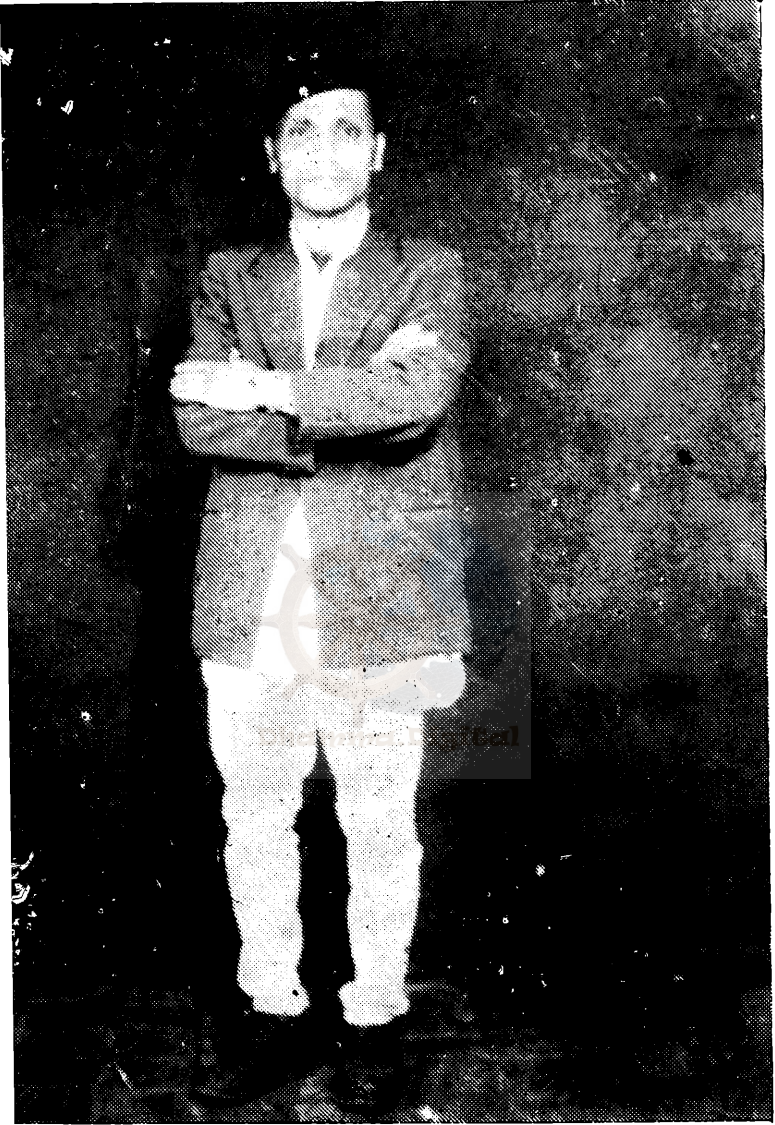
थुकथं अनन्त गुण दुपि मां-बौ पिनिगु नामं
छग् सफू प्रकाश यायेत पूज्य बुद्धघोष भन्तेयात
प्रार्थना यानावले वसपोलं जिमि प्रति कहुणातया
सफू प्रकाशित यायेगु सहर्षं स्वीकार याना
बिज्यात ।

थुगु सफू धर्मदान यानागु पुण्यया प्रभावं दिवं-
गत जुयावंपि माता पितापिन्त निर्वाण प्राप्तिया
हेतु जुइमा धका जिपिं सकल परिवार पिसं
कामना याना च्वना ।

Dhamma.Digital

धर्मदान यानापिं

काय्	म्हाय्
चन्द्र राजकर्णिकार	रोशनी सिखाकार
भौमचा	छय्पिं
रीता राजकर्णिकार	१ राजेश सिखाकार
	२ दीप राजकर्णिकार



स्व. रामलाल राजकर्णिकार
जन्म:- वि. सं. १९८० भाद्र, ये पञ्चदान
मरण - वि. सं. २०५० फागुन १२ गते

पञ्चशील

ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ मे भन्ते ।
ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ मे भन्ते ।
ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ मे भन्ते ।

अहं भन्ते तिसरणेन सह पञ्चसीलं धम्मं याचामि
अनुगग्हं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते ।

दुतियम्पि अहं भन्ते तिसरणेन सह पञ्चसीलं
धम्मं याचामि अनुगग्हं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते ।

ततियम्पि अहं भन्ते तिसरणेन सह पञ्चसीलं
धम्मं याचामि अनुगग्हं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते ।

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स (स्वको)

बुद्धं सरणं गच्छामि ।

धम्मं सरणं गच्छामि ।

संघं सरणं गच्छामि ।

दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।

दुतियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।

दुतियम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

ततियम्पि दुद्धं सरणं गच्छामि ।

ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।

ततियम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

१ पाणातिपाता वेरमणि सिक्खापदं समादियामि ।

२ अदिन्नादाना वेरमणि सिक्खापदं समादियामि ।

३ कामेसुमिच्छाचारा वेरमणि सिक्खापदं समादियामि

४ मुसावादा वेरमणि सिक्खापदं समादियामि ।

५ सुरामेरयमज्जपमादट्टाना वेरमणि सिक्खापदं
समादियामि ।

भन्ते, जिं काय, वाक व मन स्वंगू द्वारं छुं
अपराध यानागु दत्त धाःसा व फुक्कं कृपा तसे
क्षमा याना बिज्याये माल । निकोलनं । स्वकोलनं

भन्ते, जिं त्रिशरण सहित पञ्चशीलया शिक्षा
(धर्म) पवना चवना, कृपातसे जित शील बियाविज्याहुं

निकोलनं जिं भन्ते त्रिशरण सहित पञ्चशीलया
शिक्षा (धर्म) पवना चवना, कृपातसे जित शील विया
बिज्याहुं ।

स्वकोलनं भन्ते जिं त्रिशरण सहित पञ्चशीलया
शिक्षा (धर्म) पवना चवना, कृपातसे जित शील विया
बिज्याहुं ।

- (जि) बुद्धया शरणे वना च्वना ।
 (जि) धर्मया शरणे वना च्वना ।
 (जि) संघया शरणे वना च्वना ।

- निकोल नं (जि) बुद्धया शरणे वना च्वना ।
 निकोल नं (जि) धर्मया शरणे वना च्वना ।
 निकोल नं (जि) संघया शरणे वना च्वना ।
 स्वकोल नं (जि) बुद्धया शरणे वना च्वना ।
 स्वकोल नं (जि) धर्मया शरणे वना च्वना ।
 स्वकोल नं (जि) संघया शरणे वना च्वना ।

१. (जि) प्राणीघात यायेगु कर्म तोतेगु शील
 (शिक्षा) बांलाक पालन याना च्वना ।
 २. (जि) खुया कायेगु कर्म तोतेगु शील बांलाक
 पालन याना च्वना ।
 ३. (जि) परस्त्री परपुरुषगमन यायेगु ज्या तोतेगु
 शील बांलाक पालन याना च्वना ।
 ४. (जि) असत्य-खँ ह्यायेगु बाह्नि तोतेगु शील
 बांलाक पालन याना च्वना ।
 ५. (जि) अय्ला, थ्वँ आदि काये योगु पदार्थ
 व्याक्कं तोतेगु शील बांलाक पालन याना च्वना ।

सुखया साधन पञ्चशील

प्रत्येक प्राणीया सुख व आनन्दं च्वने मास्ति वो । श्वहे सुख व आनन्दया लागि मनुतयेसं खःगुं मखुगुं त्योगुं मत्योगुं, ज्युगुं मज्युगुं ज्या याना च्वनी । थथे याना सुख व आनन्द प्राप्त जुइ धइगु श्व फुकं मनु तयेगु गल्लि बिचार खः । सुख व आनन्दया धात्थेंगु, उपलब्धिला सकल नाप मानवीय व्यवहार यायेगु । मानवं मानवयात शोषण मयासे थःथःगु अधिकार अनुसार कर्तव्य पालन यायेगुली हे जक दये फइ, विना कर्तव्य पालन मजुइकं सुख व आनन्द प्राप्त जुइगु सम्भव महु ।

आः थन “सुखया साधन पञ्चशील” धइगु शीर्षक बमोजिम पञ्चशीलय् न्हापांगु शील प्राणी हिंसा यायेगुलि विरत जुयाच्वनेगु खः । थुकिया बारे छु खँ स्पष्ट याये । प्राणीमात्रया म्वायेगु अधिकार दु । अले थःगु अधिकार सुरक्षा यायेया लागि प्रत्येक बर्गिक्त प्रत्येक प्राणी प्रति उचित दृष्टितया व्यवहार यायेगु वयागु कर्तव्य जुइमा । छायेधाःसा अधिकारया सुरक्षा थ कतः मदेवं तिनि जुइ । भगवान बुद्धं धम्मपदय् स्पष्टं आज्ञा जुया बिज्यागु दु -

सुख कामानि भूतानि, यो दण्डेन विहिंसति ।
अत्तनो सुखमेत्तानो, पेच्चसो न लभते सुखं ॥

अर्थात्:- थ.गु सुखया कारणे, सुखयोपि प्राणी
पिन्त दण्डं प्रहार याम्हमित लिपा सुख दइमखु ।
मनोविज्ञान शास्त्रय् नं सुं प्राणीयात कष्ट बिया
सुख दइ मधाः । “मतकभत्त” जातकय्ला छम्ह
प्राणी स्थानाया न्यासः को बदला बीमा धयातःगु
दु । उकिं भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात -

न तं कम्मं कतं साधु, यं कत्वा अनुत्प्पति ।
यस्स अस्सु मुखो रोदं, विपाकं पटिसेवति ॥

अर्थात्:- उजागु ज्या यायेमते, गुकिया फल
पश्चाताप कया मिखाय् जायक खवि तया खया
चवने मालीगु खः ।

बुद्धं थ्व नं धया विज्यात अदण्डनीययात
दण्ड बीम्ह निर्दोषी यात दोष बीम्हसित ज्ञिता
फल भोग याये माली ।

१. छ्यों स्याइगु आदि सह याये मफैगु रोग जुइ ।
२. दुगु सम्पति बिनाश जुइ ।

३. भङ्गभङ्ग जुइ ।
४. तःत धंगु रोग जुइ ।
५. वें जुइ ।
६. जुजुया पाखे' दण्डादि भय वइ ।
७. मखु मखुगु खं तस्सकं निन्दा जुइ ।
८. थ थितिपिं बिनाश जुइ ।
९. दुगु भोगादि सम्पति विनाश जुइ ।
१०. अले छें मिं नइ, मरणं लिपा दुर्गती पतन जुइ ।

उकिं सुख व आनन्द प्राप्त यायेत न्हापां प्राणी
हिंसां विरत जुइगु शिक्षा धारण याये माःगु जुल ।
सुख व आनन्दया सहयोगी निगूगु शिक्षा खः
परधन खुया मकाय्गु ।

थ्व शिक्षा अक्षरस पालन जूगुजूसी न थानाया
आवश्यक दइ । न तु जेलया हे । थुकिया विपरित
आचरणं थौया संसार विज्ञानया चमत्कारं भय
बिधानं थाना, जेल, दण्ड सजायनं जाया च्वंचवन ।
थःत थःम्हं दाग तया च्वंचवन । थौया युगयात
बुद्धया आचार पक्षीय निगूगु शिक्षा गुलिज्या
ख्यलय दु व धया च्वने माःगु खें मखु । थन थ्व
प्रसंगे जातकया खें छत्वा न्हाथने-न्हापा वम्हदत्त

जुजुया छम्ह पुरोहित ब्राम्हणदु । जुजुया व सापयो ।
 दरवारे वयागु मान व प्रतिष्ठा मेपि स्वया गाक्कं
 च्वेला । पुरोहितया मती वन- थ्व जुजुया जित
 छाय् थपाय्सकं योगु जुइ । छु जिगु जाति बिद्या व
 रूप च्वन्हागुलिंला अथवा चरित्रं । वया थ्व खँ
 निर्णय घाय् मास्ति दल ।

ब्राम्हण दरवारं थःगु छें लिहाँवल । लँय् लाःगु
 सराफि पसले थ्यन । सराफि याके मन्योसे छर्कादां
 कया म्हिचाय् तल । जुजुया पुरोहित सुदा सराफि
 छुं मधाः । कन्हे खुनुनं निर्का दां काल । सराफिया
 भतिचा तँ पिहाँवल । अथेसां छुं मधाः । कन्हे
 खुनु छकयेका काल । सराफि सुमुक च्वने भफुत,
 तमं चूर जुया ब्राम्हणयात ज्वना कस्सिक चिना
 जुजुया थाय् यंकल । जुजुं न्यन 'छाय् थ्व
 ब्राम्हणयात थथे याना हयागु ?'

महाराज ! थवं जिगु धन लुटे यात । सराफि
 यागु खँ नेना जुजु विस्मय चाल, विचाः यात,
 जिला थ्व पुरोहित तसकं शीलवान धका च्वनागु ।
 थ्वयागु बानी ला थुजागु खनीका ।

जुजुं वयात देशं पितना छोय्गु हुकुम जुल ।

पुरोहितं धाल- “महाराज जि खुं मखु ।

जुजुं- छ खुं मखुसा छांय् छं कतपिनिगु
पसले च्वंगु दां लुटे यानागु ?

पुरोहितं थःगु मनोविचार प्वंकल । जुजु लय्
ताल । अले पुरोहितं थुल- संसारे शीलथे तःधंगु
गुण मेगु छुं मदु खनी ।

जुजुं नं पुरोहितयात बांलाक म्हसिल, लिपा
जुजुयाके अनुमति कया पुरोहित हिमालये वना
ध्यान भावना यात । ब्रम्हलोक गामी जुल ।

स्वंगुगु सुख व आनन्दया लं खः । व्यभिचार
मयायेगु । भगवान बुद्धं पराभव सूत्रय् पतीत
व्यक्तिया लक्षण कयनेगु रूपय् आज्ञा जुया
बिज्यागु दु- Dhamma.Digital

इत्थि धुत्तो सुरा धुत्तो अक्खधुत्तो च यो नरो ।
लद्धं लद्धं विनासेति तं पराभवतो मुखं ॥

अर्थात्- स्त्री धूर्तं अयलागुलु, जुवाद्यो ज्वीगु, अले
लाभ जुक्व धन सम्पति फुका ज्वीगु, थ्व विनाशया
म्हुतुइ लाइगु पतनया कारण खः ।

गुम्ह धनवान व्यक्ति दुगु सम्पति फुका मिसा

जातिनात स्यंकः जुइ वयात स्त्री धूर्त धाइ ।

विवाहिता स्त्री पाखें सन्तोष मजुसे अन्य स्त्री
नाप संसर्ग याना ज्त्रीगुलि-

१) दुगु सम्पत्ति विनाश जुइ ।

२) विविध रोगया उत्पत्ति लिसें स्वास्थ्य
खराब जुइ ।

३) अगमनीय (दुराचरण याये अयोग्यपि स्त्री)
नाप दुराचरण याना जूगुलि असह्य फल
भोग याय माली ।

४) व सत्पुरूष गुणं रहितम्ह जुया अश्रद्धा व
अविश्वासथे जा गु दुष्परिणामया भागी जुइ
माली ।

बुद्धं धया विज्यात-पञ्चकाम गुण धंगु चिसवा
वःगु समुद्रया लःथे खः । छाया धाःसा प्याचाः
लिस्य त्वने मास्ति वइ, त्वं लिसे कन प्याचाया
वइ । प्यास त धंगु गवले दै मखु । अथेहे पञ्चकाम-
गुण सेवन याः लिसे तृष्णाया अभिवृद्धि जुइ,
तृष्णाया अभिवृद्धि हे दु खया अभिवृद्धि खः ।
उल्लिजक मखु कामगुणया अधिक मात्राय् सेवनं
विविध रोग उत्पत्तिया हेतु मरणान्तिक वेदनाया
पुसा । अल्पायुया चिं । हानं उन्नतिया लंपुइ

अवरोध खः । गुम्ह व्यक्ति थःम्ह स्त्री तोता परस्त्री
गमन याना जुइ । उम्ह व.क्तिया स्त्री नं थःगु
काम इच्छा पूर्ति यायेत थःम्ह पुरुषया मार्ग अनु-
शरण मयाइ धःका सुनां धायेफु । थुक्तिया प्रमाण
जातक बाखं छपु प्रस्तुत याये ।

अनित्थि गन्ध छम्ह राजकुमार खः । कालान्तरे
उम्ह राजकुमार स्त्री धूर्त जुया थःगु पतनया गाः
थःम्हं म्हुल । परिणाम थ्व जुल, वं थःगु देश
पित्तिका च्वने माल । थ. स्त्री नापं वनवास वन ।
थः भातया दुर्गन्ध हावांकःम्ह मिसा राजकुमार
फलकूल माः वंतले जङ्गले च्वंम्ह तपस्वीलिसे
सहवास याइम्ह जुल ।

थुगु उदाहरणे निखें हे धूर्तता खने दु । थुकें
स्पष्ट जू मिजंत जक स्त्री धूर्त जुइ मखु, मिसातनं
पुरुष धूर्त जुइ धइगु । थुजागुली विशेषतःमिसा जाति
संप्रम ह्ये फेकेमाः । मखुसा थुक्तिया परिणाम
काय-म्ह्याय् सन्तानपिन्त जक मखु थः सम्बन्धित
वित्त तरुनं असर परे जुइ । थः जक विनाश व
पतन जुयां मगाः । थःगु कुल बंश परम्पराध्यकं
हानि जुइ । थ्व खें थुकिं स्पष्ट जुइ -

- १) काम तृष्णाय् वशीभूत जु-1, भुले जुया चवनीपि स्त्री पुरुषपिनि स्वास्थ्य तसकं स्यनी । तःतधंगु रोगया शिकार जुइ । थुमिगु थ्रअसर प्रतिसन्धि बीजावस्था निसै थुमि सन्तानयात लावनी ।
- २) प्रतिसन्धि अवस्थानिसै दयावोगु रोगया कारणं काय-म्ह्याय्पि मचानिसै हे रोगाहा जुया रूपलाक्षण परिशुद्ध मजूपि, बःमलापि अल्पायुपि जू वनी ।
- ३) स्यंगु स्वास्थ्ये निर्मलगु नाम स्कन्ध निर्मल व परिशुद्ध मजुइगुलि मन स्थिति दुर्बल चिकिधं जूवनी ।
- ४) बुद्धि मन्द व कमजोर जुइ ।
- ५) मानसिक क्रियाकलाप व बुद्धि चिकिधापि काय् म्ह्याय्पिके बाँ-वांलागु ज्याया अभिवृद्धि यायेगु शक्ति दइ मखु ।
- ६) थःकत उभययातः पीडा व कष्ट जुइगु ज्या याना यंकिगुलि निरन्तर पतन व दिनाश हे जक जुया चवनी ।

बस्तुतः धार्थ्येगु अनुकरण उजागु जुइ, गुकि याना थः कतः निखलयात सुधार याना विइ । मिसा

जाति मिसा जातिया हे अनुकरण यायगु खःसा असिताभू राजकुमारीया अनुकरण याये फयकेमा असिताभू छम्ह क्षत्रीय कन्या खः । ब्रम्हदत्त राजकुमारया गृहणी । बाराणसी जुजुया कय ब्रम्हदत्तया परिषद खना थारा न्हल । राज्यं च्यूत् जुइ धका ग्यात । शंका उपशंकां थाय् काल । काययात देशं पतिना छ्वत । राजकुमार थः स्त्री असिताभू व्वना हिमालये वन । अन पर्णशलाय् वास याना फलाहार याना जीविका याना च्वन । छन्हू राजकुमार छम्ह किन्नरो खना आशक्त जुल । किन्नरी लिना वन ।

राजकुमारीं मती तल “जिम्ह स्वामीं जि दयकं किन्नरी लिना वन । एक पक्षीय प्रेमया छुँ म् मद्दु ।

राजकुमारी बोधिसत्व तपस्वी याथाय् वन । कसिण ध्यान भावना सयकल । अभिज्ञा व समापत्ति लाभ याना थःगु आश्रमय् वल । राजकुमारीं घाल कुमार ! छपिन्त यक्व यक्व धन्यवाद । छपिनिगु कृपां जि ध्यान समापत्ति लाभ याय् फत । किसियागु वन्त क तिं फाय्थे छपिनि प्रति दुगु माया व ममता जि चप्फुइ धुन । थुलि धया राजकुमारं

स्त्रया च्चंक् च्चंक् थः माथाय् वन । थुजागु सदा-
चार पूर्ण चार्तुय प्रत्येक मिसा जातियाके दये माःगु
गुगत खः ।

यदि थुजागु आदर्शयात आदर्श भाः मप्युस्य स्त्री
व पुह्य निखलनं दुराचारी जुल धाःसा अले छु
इनि काय म्हयाय् व सम्बन्धितपि चरित्रवान व
नैतिक आचरणं सम्पन्नपि जुइ फइला ? छु इमित
सज्जनपिसं भि धका भापीला ? असम्भव ! गुम्ह
व्यक्ति स्त्री धूर्त जुइ, व स्वयं च्यो समान जुइ छाया
धाःसा व उम्ह व्यक्ति—

- १) मिसातेसं धाःथे च्चने मालां ।
- २) इमिगु इच्छा पूर्ति याये माम्ह जुइ ।
- ३) इमिसं धाक्व धाक्व धन सम्पत्ति बिया च्चने
माली । *Dhamma.Digital*
- ४) इमिगु ज्या याना बिया च्चने माली ।
- ५) इमिगु पाखे थ गु चरित्र भ्रष्ट जुइका च्चने
माली ।
- ६) अले मखुगु ले धका सीक सीकं नं िखा
तिसिना च्चने माली ।

उलि जक मखु -

बल वन्ता दुब्बला होन्ति, पञ्जवन्तपि हायरे ।
चक्खुमा अन्धका होन्ति ये इत्थीनं वसंगता ॥

गुंयि ब्यक्तिंयि स्त्रीया बशे वनी उंयि -

१) शारीरिक व मानसिक बलं पूर्णं जुयानं
दुर्बलंयि जुइ ।

२) प्रज्ञावानंयि जुयानं प्रज्ञा हीनंयि जुइ ।

३) मिखा दयानं मिखा कांयि थें जुइ ।

थन स्त्रीधूर्तं पिनिगु गति गथे जुइ धंगु वयनेया
निंति लोह कुम्भी जातक संक्षिप्तं न्ह्यथने -

काश्यप तथागतया पाले महाजन पुत्रंयि प्यह्य
दया च्वन । इमि मां अबुंयि परलोक जुया वन ।
इंयि अबुपिनि सम्पतिया थुवात जुल । सल्हा जुल
पासांयि ! की अबुंयिसं यक्व धन सम्पति तोता
थकल । आः कीसं थ्व धन छु यायेगु ?

छह्यसिनं धाल - भिगु सालि (मसिनु) जाकि
यागु भोजन यायेगु ।

मेम्हं धाल- भिंभि सासागु मधि चधि नयेगु ।

हानं मेम्हं धाल- भिंभिगु अयला त्वनेगु ।

तर स्वीकारात्मक लिस पिहां मवो ।

अ त्पे प्यम्हम्हं सुफाव बिल । जिगु खं न्यों ।

कीसं मेमेगु छुंहे यायेगु मखु । तिसा वस या लोभ
वयनाः त्यासे त्यासेंयि म्हाय् मस्तेत ह्येका हया

इति लिख्य रसरंग यायेगु । श्व खँ सकलं छगू मत
जुल, इमिगु जीवन इमिगु सम्पति फुक्कं थुकी
पात । दक्कं फुत । प्यम्हं नर्कगामी जुल ।

श्व बाखनं कीत चेतावनी बिया च्वंगु दु । मिथ्या
चार कर्म धंगु गुलि भयङ्कर । उकिं सुख व आनन्दया
इच्छा याइह्य ब्यक्ति काममिथ्याचार कर्म तोते
माल ।

सुख व आनन्दया प्यंगु लँ खः असत्य खँ
मल्हायेगु । छको बुद्ध बेलुवनया कलन्दक निवापे
बिज्याना चवन । अबले आयुष्मान राहुल अम्बल-
ट्टिकाय् च्वं चवन । छन्हु बुद्ध सन्ध्याइले बिहारं
दना एकान्ते गन राहुल च्वना च्वंगु अम्बट्टिका
खः अन बिज्यात । राहुलं तापाकं निसँ बुद्धयात
खन । आसन लाया तुति सिलेगु ल तथा बिल ।
अनं लिपा भगवानयात अभिवादन याना राहुल
छसिलिक्क फेतुत ।

बुद्धं भतिचा ल्यं दुगु न. थले तथा आयुष्मान
राहुलयात सम्बोधन याना बिज्यात । राहुल छ
श्व थले च्वंगु भतिचा लः खँ मखुला ?

खँ भन्ते !

राहुल ! इमिगु श्रमणत्व श्वथेहे अल्प खः गुरिके

सीक सीकं चायक चायकं असत्य खँ ल्हायगुली
लज्जा मदु ।

बुद्धं ल्येँ दुगु लः वांछ्वया राहुलयात सःता
बिज्यात । राहुल ! भतिचा ल्येँ दुगु लः वां छ्वयागु
खँ मखुला ?
खँ भन्ते !

‘राहुल ! इमिगु भ्रमणत्व थ्व वां छ्वयागु लः थें
खः । गुपिके सीक सीकं चायेक चायेकं असत्य खँ
ल्हायगुली लज्जा मदु ।

बुद्धं लःथल भ्वपुइका राहुल यात धया
बिज्यात । राहुल भ्वपुइकाःगु थ्व लः थल खं
मखुला ?
खँ भन्ते !

राहुल इमिगु भ्रमणत्व थ्व थेंहे भ्वपुया च्वंगु
खः गुपिके, सीक सीकं चायक चायकं असत्य खँ
ल्हायगुली लज्जा मदु ।

बुद्धं हानं लः थल थः पुइका राहुलयात धया
बिज्यात । राहुल ! रिक्तगु तुच्छगु खालिगु थ्व लः
थल खँ मखुला ?
खँ भन्ते ।

‘राहुल इमिगु भ्रमत्व थ्वथे हे तुच्छ व खानि ख’,
 गुपिके सीक सीकं चायक चायकं असत्य खं ल्हाय-
 गुली लज्जा मदु । अन्ते बुद्धं धया बिज्यात-
 ‘राहुल गुह्य ब्यक्तियाके सीकसीकं, चायक चायकं
 असत्य खं ल्हायगुली लज्जा व शरम मदु व उम्हं
 ब्यक्ति मयाइगु पाप कर्म छुं मदु । उकिं ख्यालं
 जकनं मखुगु असत्य खं ल्हाय मखु धका शिक्षा
 धारण यायमा ।

अतएव सुख शान्ति व आनन्दया इच्छुक व्यक्ति
 असत्य खं ल्हायगुलिं अलगग जुया च्वने माल ।

सुख शान्ति व आनन्दया म्यागूगु लँ खः सुरा-
 पान मयायेगु । ‘स्त्री धूर्त जुइगु गथे बिनाश व
 पतनया कारण खः । अथेहे ‘सुरापान यायेगु नं
 पतनया कारण खः ।

- १) अमूल्य समय बरवाद याइ ।
- २) दुगु धन सम्पत्ति बिनाश याइ ।
- ३) सःगु स्यूगु बिद्याहीन जुइ ।
- ४) बदनाम जुइ ।
- ५) उन्नति जुइगु ज्या यासानं उन्नति याय फइ
 मखु ।
- ६) आदर गौरवया अभाव जुइका च्वनी ।

- ८) काय म्हाय्पिन्त सुरासेवनया लं क्यनीह्म थें
जुइ ।
- ८) दनेगु फेतुइगुली कण्ट जुइका च्वनी ।
- ९) सञ्चित धन सम्पत्तिया विनाश कारणं काय
म्हाय्पिं बिद्या मर्दुपिं जुइ । सुखं च्वने दइपिं
जुयानं दुःखी जुइ ।
- १०) विचारयाय् सःपिं काय म्हाय्पिसं दोष बीका
च्वने माली ।
- ११) विवेक विचारहीन जुया ल्हाय् मज्जुगु खं
ल्हाइ । याये मज्जुगु ज्या याइ । अले दण्डया
भागी नं जुइ ।
धथे हे सिगालोवाद सूत्रय् बुद्धं सुरापानया
खूगु दोष कना बिज्यागु दु ।
- १) थनया थनस दुगु धन द्रव्य तिसा वसः छें, बुं
इत्यादि विनाश जुइ ।
- २) थःगु छें च्वपिं मां अबु, दाजु किजा तता केहपिं
नोकर चाबकर तथा जलाखःलापिं लिसे त्वापु
जुइ ।
- ३) थःगु शरीरे रोग जुइ । मिखा, छ्योँ, जें, म्हँ
स्याइ । स्यें, स्वें स्यनी । मगज, न्ह्यप्पु गनी ।
मिखा कमजोर जुइ । शरीर कमजोर जुइ ।

याकनं बृद्धत्वे श्यनी । अनेककथं पीडा व कष्ट
जुइ ।

४) अकीर्ति फंले जुइ । सकसिनं धिक्कार याका
चवने माली ।

५) लज्जा शरम मदुह्य जुइ ।

६) बुद्धिहीनह्य जुइ ।

थन पाठकपिन्त सुरापानया परिणाम स्पष्ट
यायत बाखँ छपु न्ह्यथने-

न्हापा काशी देशय् जुजु छह्य दु । व सुरासेवी
व मांसाहारी । छन्हु तसकं योह्य काय् यात मुले
तया काय् न.प म्हिता चवन । महारानी वया विन्ति
यात- 'महाराज थौं उपोसथ दिन जूगुलिं गन नं
मांस मदु ।

अबले जुजु अयेलाखं काया चवने धुंकल ।
महारानीं विन्ति याःवोगु खँ न्यने मात्रं जुजुं
जरङ्ग तं पिकया धाल- जिथे जाम्ह जुजुयात
मांस मदु धयागु गथे ? जित मांसं अर्को
जुइला ? थव छु मांस मखुन्ना ? धया मुले च्वंम्ह
हमारया छ्यों व म्हें छुटे यात । वांछ्रया धाल,
हा हं थुकिया तुरुन्त तरकारी दयेका हति ।

वन्हे जुल । जुजुं न्यन, 'रानी ! कुमार गो
 गन वन ? हा सःनं मदु । मदेनिना ? पुत्र शोकं
 दग्धम्ह महारानी सिमा कोदले थें कोदल । जुजु
 छक्क व स्तम्भित जुल । थःगु भूल खन । पुत्र शोकं
 सतप्तम्ह जुजुं धाल मखुथें जुल । जि थ्व छु ज्या
 याय् लात । प्राण समानं प्रेम्ह याना तयाम्ह याकः
 कायया हत्या याना मांस नापं जि नया । थ्व दाह
 जुजुया निति जीवन अन्त्य तकं न्ह जुया चवन ।

बस्तुतः सुख शान्ति व भानन्द गनं पिने मखु ।
 थःथ पिकेहे दु । सुयागुं लहाती मदु, थःथः पिनिगु
 हे लहाती दु । सुनां बरदान बिया दइगु मखु । थथः
 पिसं हे पालन दासा जक दइगु । थ्व
 न्यागू शिक्षाया पालन हे सुख शान्ति प्राप्ति
 जुइगु खः । उरि थ्व न्यागू शिक्षा क्वातुक ज्वना
 मानव अधिकार सुरक्षित यायत प्रत्येक मानव
 न्ह्यब्वाय् माल ।



मरणाणुस्सति भावना

- १) अधुवं मे जोबितं ।
- २) धुवं मे मरणं ।
- ३) अवस्सं मया मरितब्बं ।
- ४) मरण परियोसानं मे जोबितं ।
- ५) जोवितं मे अनियतं ।
- ६) मरणं मे नियतं ।

अर्थ

- १) जि म्वाना च्वनेगु नित्य मजू ।
- २) मरण जुइगु नित्य जुया च्वगु दु ।
- ३) अवश्य जि सीमानी ।
- ४) जि म्वाना च्वनागु हे अन्त्ये मरण जुइगु निर्मित्त खः ।
- ५) जि म्वाना च्वनेगु निश्चित मद्दु ।
- ६) सौगु निश्चित खः ।

★

(२१)

मरणानु स्मृति भावना

पद्यानुवादकः- धर्म रत्न शाक्य (त्रिशूली)

फय् वे च्वं थाय् च्याना च्वंगु, मतसीथे थ्व देह नं ।

आयु फुना क्षय जुया, सिना वनीगु निश्चय ॥
उकि मेपिं सीगु खंका, थ नं सिना वनी धका ।
मरणानुस्मृति य त, यायेमा भावना न्हिथं ॥१॥

महासम्पत्तिशालीपिं, प्राणीपिं नं सिना च्वन ।
वथे जि नं अवश्यं हे, छन्हु सिना वनी तिनि ॥
उत्पत्ति यागु ल्यू ल्यु हे, मृत्यु सदां वया च्वनी ।
स्याय्त् वोम्हंलित्तु ल्यूथे, मृत्युं जितःलिना च्वन ॥२॥

मद्विक न्ह्यावना च्वंम्ह, सूर्य उदययां लिपा ।
अस्ते जुया वनी थें हे, मृत्यु पाखे वना च्वन ॥
पल्पसा व लः प्वोपोच्चा, लखे सालागु धवी हानं ।
सितुघाय्या च्वकाय् च्वंगु, ल फुति सिघ्र तंगुथें ॥३॥

तना वनीगु थ्व देह, वथे मृत्यु यात थन ।
स्या वोम्ह शत्रु यात थें, सुना नं पने फं मखु ॥
ययस्व बल व पुण्य, ऋद्धि बुद्धि दुपिं उपिं ।
बुद्ध प्रत्येक बुद्धपिं, नापं मृत्युं वचे मजू ॥४॥

मंगल सूत्रया संक्षिप्त निदान

गुगु मङ्गलया निम्ति देवता व मनुष्यपिसं कल्याणया चिन्तनयाना भिनिदतक छलफल यासानं पत्ता लगे याये मकु । उगु बखतय् सम्पूर्णा पाप नाश जुइगु ३८ गू मङ्गलयात देवातिदेव भगवान बुद्ध सकल लोकया हितया निम्ति देशना याना बिज्यात । व मङ्गलसुत्रयात भीसं पाठ यायेनु ।

छगू समय भगवान बुद्ध श्रावस्तिया अनाथ पिण्डिक महाजनं दयका व्यूगु जेतवनारामे बिहारयाना बिज्याना च्वन । उगु बखते छम्ह देवता चान्हेसिया द्वितीय महरे थःगु तेजं सारा जतवन जाज्वल्यमान याना गन भगवान बुद्ध बिज्याना च्वगु खः, अनवना भगवान बुद्धयात प्रभिवादन याना छुखेपाखे दना च्वन । छुखेपाखे दना एवंम्ह देवता भगवान बुद्धयाके गाथाद्वारा न्यन ।

कल्याणया आकांक्षायाना अपालं देवतापि व मनुष्यपिसं मङ्गलया विषय विचार याये धुकल । आः हपातया छलपोल उत्तमगु मङ्गलया वारेकना बिज्याहुं ।

स्वीच्यागू मंगल

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स
बाल म्खं जनपिनिगु संगत मयायेयु उत्तमगु मंगल खः

(२३)

२. पण्डित ज्ञानीजन्पिनिगु संगत यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
३. पूजायाये योग्यपिन्त पूजा यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
४. योग्यगु देशे वास यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
५. न्हापाय गु जन्मे पुण्ययाना वोगु दङ्गु उत्तमगु मंगल खः ।
६. थःतथमं बाँलाक वशं तयेगु उत्तमगु मंगल खः ।
७. आपालं सःस्यूम्ह दहुश्रुत दुम्ह जुङ्गु उत्तमगु मंगल खः ।
८. दोष मदुगु शिल्प बिद्या सयकेगु उत्तमगु मंगल खः ।
९. विनय आचरण बाँलाक सःस्यूम्ह जुङ्गु उत्तमगु मंगल खः ।
१०. वोलि बचन बाँलाक खँल्हायगु उत्तमगु मंगल खः ।
११. माँ वौ पिन्त सेवा टहल यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१२. स्त्री पुत्र पुत्रीपिन्त भरण पोषण यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१३. अकुल व्याकुल मजुङ्गु ज्या यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१४. श्रद्धाभाष तथा आदरपूर्वक दान वोगु उत्तमगु मंगल खः ।
१५. धर्मयात बाँलाक आचरण यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१६. थःथितिपिन्त फक्व ग्वाहाली यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१७. दोष मदुगु बाँलगु ज्या यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१८. मभिगु ज्या यायेगुलि तापाका च्वनेगु उत्तमगु मंगल खः ।
१९. मभिगु ज्यां विशेष अलग जुयाच्वनेगु उत्तमगु खः ।
२०. अयला थ्वं आदि सेवन मयायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
२१. उत्तमगु कुशल कार्य अलसी मचायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
२२. गौरवतय योग्यपिन्त गौरव तयेगु उत्तमगु मंगल खः ।
२३. अभिमानो मजुस्य कोमलि जुङ्गु उत्तमगु मंगल खः ।
२४. प्राप्त जूगुलि सन्तोष जुया च्वनेगु उत्तमगु मंगल खः ।
२५. कर्पिसं याःगु गुण लोमंका मञ्छेगु उत्तमगु मंगल खः ।
२६. बेला बखते धर्म उपदेश न्यनेगु उत्तमगु मंगल खः ।
२७. हरेक ज्याखँ सहनशील दयेका च्वनेगु उत्तमगु मंगल खः ।


२८. सत्पुरुष पिनिगु खँ न्यने अपुका च्वनेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 २९. भिक्षु भ्रमणपिन्त दर्शन यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३०. बेला बखते घर्मया खं छलफल यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३१. तपस्या यायेगुली अभ्यासदयेका च्वनेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३२. शुद्धरूपं ब्रम्हचर्य पालन यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३३. चतुआर्यसत्य यात खंका कायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३४. निर्वाणयात साक्षातकार यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३५. अष्टलोक घर्म चित्त कम्प मजुइगु उत्तमगु मंगलखः ।
 ३६. शोक सन्ताप दुःख मतायेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३७. क्लेशरूपी धू मदका च्वनेगु उत्तमगु मंगल खः ।
 ३८. काम आदि प्यंगू योगपाखे भयमदइगु उत्तमगु मंगल खः ।

भव ३८ गू मंगलयात सुनां वांलाक पालन याई
 वंथाये तक्क गनंहे पराजित धयागु दैमखु । फुक थासं सुख
 आनन्द जुई ।

Dhamma.Digital



मुद्रक:- मच्छिन्द्र प्रिन्टिङ्ग प्रेस इखाछें, ललितपुर

 ५-२६५०८

Dhamma.Digital